

Akademia Medyczna im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

SYSTEM FILOZOFII MEDYCyny HENRYKA NUSBAUMA

Jan Zamojski

„CZEM JESTEM?”

ZARZĄDZENIE

D-R HENRYK NUSBAUM
ODCZYTY i

O CIERPIENIU.
(URZYWEK Z WIĘKSZEJ CAŁOŚCI).

I.
Wpływ czynności duchowych na ustrój ciała

Poznań 2006

Spis treści

Wstęp	7
ROZDZIAŁ 1	
HENRYK NUSBAUM – RYS BIOGRAFICZNY UCZONEGO I SPOŁECZNIKA	25
ROZDZIAŁ 2	
REKONSTRUKCJA SYSTEMU FILOZOFII MEDYCyny HENRYKA NUSBAUMA	61
2.1. Przesłanki filozofii medycyny zawarte w systemie filozofii medycyny Henryka Nusbauma	63
2.1.1. Przesłanki filozoficzne	63
2.1.1.1. Ewolucjonizm i naturalizm. Związki i analogie z myślą Józefa Nusbauma-Hilarowicza	63
2.1.1.2. Stosunek do tradycji ogólnofilozoficznej. Określenie filozofii, stanowisko teoriopoznawcze i „monizm naukowy”	71
2.1.1.3. Determinizm	81
2.1.1.4. Agnostycyzm	85
2.1.1.5. Kalokagatia	86
2.1.1.5.1. Stanowisko wobec tradycji ogólnoetycznej i rozważania o ideale dobra	86
2.1.1.5.2. Rozważania o ideale prawdy	96
2.1.1.5.3. Rozważania o ideale piękna	98
2.1.2. Przesłanki socjologiczne – jednostka ludzka jako istota społeczna i organiczna teoria społeczeństwa	101
2.1.3. Przesłanki z zakresu antropologii filozoficznej zawarte w rozważaniach o cierpieniu	105
2.1.4. Aspekty metafizyczne, teologiczne i światopoglądowe rozważań o cierpieniu. Nadczłowiek	109
2.2. Filozofia medycyny Henryka Nusbauma	115
2.2.1. Rozważania o statusie medycyny; kwestia konieczności zaistnienia filozofii medycyny i przedmiot jej pojęcia	115
2.2.2. Medycyna jako nauka czysta (teoretyczna)	117
2.2.2.1. Medycyna a biologia	117
2.2.2.2. Stosunek Nusbauma do historii poglądu na zjawisko życia	118
2.2.2.3. Stosunek Nusbauma do współczesnych mu poglądów na zjawisko życia; polemiki z witalizmem i neowitalizmem	126

2.2.2.4. Rozważania dotyczące pojęć zdrowia i choroby	132
2.2.2.4.1. Definiowanie choroby i zdrowia	132
2.2.2.4.2. Typologia przyczyn chorobotwórczych ...	137
2.2.2.4.3. Teza „o wpływie czynności duchowych na sprawy chorobowe”	139
2.2.3. Medycyna jako nauka stosowana	141
2.2.4. Medycyna jako sztuka	145
2.2.4.1. Medycyna jako sztuka – przedmiot pojęcia	145
2.2.4.2. Terapia i jej zadania	149
2.2.4.3. Higiena	163
2.2.5. Rola społeczna lekarza i jego powinności wobec społeczeństwa i jednostki	164

ROZDZIAŁ 3

FILOZOFIA MEDYCYNY HENRYKA NUSBAUMA NA TLE I WOBEC POGLĄDÓW GŁÓWNYCH PRZEDSTAWICIELI POLSKIEJ SZKOŁY FILOZOFICZNO-LEKARSKIEJ	173
--	-----

3.1. Stanowisko Henryka Nusbauma w sporze o znaczenie filozofii ogólnej dla medycyny	175
3.2. Henryk Nusbaum wobec przedstawicieli polskiej starszej szkoły filozoficzno-lekarskiej	181
3.2.1. Stosunek do poglądów Tytusa Chałubińskiego	181
3.2.2. Stosunek do poglądów Henryka Hoyera	185
3.3. Analiza porównawcza wybranych aspektów poglądów Henryka Nusbauma i głównych przedstawicieli starszej i średniej polskiej szkoły filozoficzno-lekarskiej	189
3.3.1. Henryk Nusbaum a Tytus Chałubiński	190
3.3.2. Henryk Nusbaum a Władysław Biegański	196
3.3.3. Henryk Nusbaum a Zygmunt Kramsztyk	199
3.3.4. Henryk Nusbaum a Edmund Biernacki	202
3.4. Poglądy Henryka Nusbauma jako przedmiot krytyki i interpretacji w młodszej szkole filozoficzno-lekarskiej (ze szczególnym uwzględnieniem stanowiska Władysława Szumowskiego)	204

ZAKOŃCZENIE	215
-------------------	-----

BIBLIOGRAFIA	219
--------------------	-----

INDEKS IMION I NAZWISK	234
------------------------------	-----

HENRYK NUSBAUM'S SYSTEM OF PHILOSOPHY OF MEDICINE – ABSTRACT	243
---	-----